

NR 3-99

Göteborgs garnison på marsch 6 November 1999
Foto: Kaj Modig

**KUSTARTILLERIETS KAMRATFÖRENING
GÖTEBORG**

Redaktören har ordet

Då var det åter dags för ett nummer av KA Fyren. Det fanns farhågor att det skulle bli svårt att få fram tillräckligt material för fyra nummer per år.

Dessa farhågor har, i alla fall till dags dato, kommit på skam. Nils Odebos artikel från flydda dagar på Nya Varvet har väntat ett helt år på att få plats. Ursäkta Nils för dröjsmålet!

Platsbrist

Christer Norlander har skrivit om träff med nordiska militära kamratföreningar i Haderslev Danmark och Roland Kjellberg har skrivit en insändare med idéer runt utformningen av KA Fyren. Platsbristen gör att också dessa måste stryka på foten i detta nummer. Förhoppningsvis kan jag lä med dem i januari numret år 2000.

Kamratträff

I detta nummer hittar Ni några kommentarer från Kamratträffen vi hade på KA 4 sista helgen i augusti. Det är glädjande att tillströmningen av deltagare ökar år från år. Speciellt trevligt att få hälsa så många nya från KA 5 välkomna i denna krets.

Ni som inte varit med på dessa träffar rekommenderas varmt att följa med nästa gång det bär till. Mycket nostalgiskt blandat med gott kamratskap och information om vad som händer vi KA runt om i landet.

Försvarsbeslut Igen!

Det går inte att undvika tankar runt vad som nu händer inom Försvarsmakten. Vi som varit med några år kan kanske känna oss luttrade, men det känns ändå svårt, att inte veta vad politiker beslutar år från år. Försvarspolitikerna verkar

vara stridsledning istället för strategi och långa övergripande beslut. Det verkar som om marinen i Göteborg kommer att klara sig något så när helskinnade även denna gång, men som sagt: Långsiktighet saknas.

I detta nummer hittar Ni åter ett korsord av Sven Einarsson. Som jag sagt tidigare är intentionen att ha med det två gånger per år. Lös och skicka in!

Med dessa ord och en tillönskan om en riktigt god avslutning på 1999 och på återhörande nästa millennium ger jag Er detta nummer av KA Fyren

Kaj

Redaktion:	KA 4 Kamratförening:	Adresser:
Redaktör: Kaj Modig	Styrelse:	Föreningen:
Utgivning: Fyra nummer per år	Ordförande:	KA 4 kamratförening
1. Mitten januari	Bengt Delang	KA 4 Stab
2. Början april	1 Vice ordf.:	MKV
3. Mitten augusti	Gustav Lundberg	Box 5155
4. Början november	2 Vice ordf.:	426 05 Västra Frölunda
Tryckare: Proline Offset	Kjell Sörquist	Tel:
Långedragsvägen 48	Sekreterare:	Växel MKV 031 / 69 20 00
426 71 Vä Frölunda	Christer Norlander	Ordf.sekr. 031 / 69 27 40
031 / 69 05 55	Skattmästare:	Fax: 031 / 69 27 41
Manusstopp	Sven-Göran Palm	Hemsida på Internet:
nästa nummer: 3 januari	Klubbmästare:	WWW.ka4.mil.se
Utgivn. dag	Erik Niklasson	Redaktionen:
nästa nummer: 17 januari	Ledamöter:	Kaj Modig
	Gunnar Hellekant	Åsvägen 3
	Lars-Åke Krantz	433 63 Sävedalen
	N-G Löfgren	tel: 031 / 26 54 80
	Leif Nyberg	
	Peder Lidbark	
Årsavgift: 80 kronor	Postgiro: 45049-4	

Ordförandens spalt

KA 4 – av rationella skäl!

KA 4 skall vara kvar som regemente! Detta är innebörden av det förslag som Försvarsdepartementets och Högkvarterets gemesamma arbetsgrupp presenterade onsdagen den 20 oktober. Nästan samtidigt startade debatten om varför vissa förband skall läggas ner och andra inte. Kritikerna mot KA 4 anser att regionalpolitiken inte bör få styra och att det är för dyrt att utbilda värnpliktiga vid regementet. Det är därför på sin plats att ge en mer korrekt bild av sakförhållandena.

Regionalpolitik är ett begrepp som enligt uppslagsboken bl a skall försäkra människor om ett arbete. Hur någon då kan tro att de drygt hundratalet anställda vid KA 4 av detta skäl skulle få vara kvar är närmast obegripligt! I den arbetsmarknadssituationen som råder i Göteborgsregionen torde ett hundratal arbetstillfällen ligga inom den veckovisa fluktuationen. Departementsrådet Dan Olsson, ordförande i utredningsgruppen, betonade också vid den muntliga redovisningen av förslaget att det alls inte handlade om regionalpolitik utan om andra skäl.

Dessa avgörande skäl var främst behovet av en militär närvaro i rikets andra stad samt möjligheten för många ungdomar att kunna göra sin värnplikt nära hemorten.

Vad som ligger i begreppet militär närvaro kan förtjäna ett närmare försök till uttolkning. Den nya insatsorganisation som Försvarsmakten skall organisera istället för invasionsförsvaret kräver en rad nya förmågor för att kunna möta nya och vidgade hot. En viktig faktor som enligt utredningsgruppen bör

beaktas är möjligheten att skydda viktiga samhällsfunktioner i storstadsregioner. Då Göteborg är Skandinavien största hamn och Sveriges näst största stad är det både naturligt och viktigt att militära förband som KA 4 snabbt skall kunna medverka till att lösa denna uppgift. I själva verket behövs ytterligare förband med förmåga att skydda sjöfart, uppträda i storstadsmiljö etc. för att lösa denna uppgift.

Internationella insatser

Det handlar också om att kunna delta i internationella insatser vid t ex fredsstödjande operationer i FN's regi och att ge stöd till samhället vid olika påfrestningar. De amfibieförband som utbildas på KA 4 kan t ex i en internationell insats utnyttjas för att kontrollera och skydda en kustzon för att förhindra vapensmuggling, försvara motparternas utnyttjande av sjögående förband i konflikten etc. Genom att vi utbildar mot denna typ av uppgift får vi också kompetens för att kunna lösa de övriga uppgifter som Försvarsmakten har.

Stöd till samhället

För att stödja samhället har KA 4, jämte övriga förband i Göteborgsregionen, frekvent gett stöd till samhället vid olyckor och katastrofer, nu senast vid branden ombord på Prinsessan Ragnhild. Enheter ur KA 4 deltar även i övervakningen av sjöterritoriet. Detta ger även bonuseffekter som t ex i somras när en fritidsbåt som sjönk efter en sjöolycka snabbt kunde lokaliserats och bärgas av våra fartyg. Göteborgsområdet och Västkusten är Sveriges största och viktigaste maritima område. Vad är naturligare än att den typ av

marina förband som KA 4 representerar skall finnas här? Sammantaget är ovan angivna faktorer enligt min bedömning det som avses med begreppet "militär närvaro". Det handlar således om rationella skäl!

Rekrytering - en bra bas

I regeringens proposition i mars innevarande år understroök regeringen vikten av att beakta upptagningsområdena för värnpliktiga. Det innebär att där många värnpliktiga bor där bör det också finnas ett regemente i närheten. Detta var också ett viktigt skäl för valet av KA 4. Orsakerna till detta är dels ekonomiska, hemresorna blir billigare. Viktigare är dock att för flertalet ungdomar så ökar motivationen för att göra värnplikt ju närmare det är mellan bostad och regemente. Ett större antal motiverade värnpliktiga talar också för ett bättre utbildningsresultat. Indirekt höjs därmed även kvaliteten på officerarna som ju rekryteras från de värnpliktiga. I ett framtida reformerat värnpliktssystem med en högre grad av frivillighet än idag ökar också betydelsen av att kunna erbjuda en bra utbildning nära hemorten för att kunna rekrytera ungdomar. KA 4 har genom sitt läge och sin utbildning utmärkta förutsättningar för att tillgodose dessa nya krav.

Min samlade bedömning är att både "militär närvaro" och "värnplikt nära hemorten" är de viktiga skäl som försvarsminister von Sydow syftar på när han samma dag som utredningen offentliggjordes sa att man skall fylla kasernerna på KA 4 med värnpliktiga så långt det är praktiskt möjligt.

Skärgård - Bra övningsterräng

Framtiden för KA 4 hade dock varit mer osäker om utbildningsförutsättningarna i form av övningsterräng varit tveksamma. Låt mig bara konstatera att vid den muntliga presentationen av utredningen framgick att vid KA 4 var övningsförutsättningarna för amfibieförband i skärgård utmärkta medan närövningsfälten var något sämre. Vi här på Västkusten vet att skärgården erbjuder mycket bra övningsförutsättningar för amfibieförband året runt. Våra närövningsfält är fullt tillräckliga men det är inte på dessa som amfibieförbanden skall få sin viktigaste träning!

En annan invändning mot regementet är att avsaknaden av flottans sjögående enheter på Västkusten försvårar bildandet av integrerade marina insatsstyrkor. Mot detta kan anföras att fartygsförband, enligt utredarnas förslag, kommer att öva i Västerhavet minst 6 månader om året för att få bli miljökunskap, t ex saltvattenserfarenhet vid

ubåtsjakt och minröjning. Inget hindrar ju heller att man på permanent basis behåller enheter ur flottan på Västkusten nu när amfibieförbanden skall utbildas här.

Ekonomiskt fördelaktigt

I ett sent skede har framkastats argumentet att det skulle vara betydligt dyrare att utbilda värnpliktiga vid KA 4 än på andra orter. Detta är givetvis fel och får snarare ses som ett uttryck för en desperat argumentation. Vi har kontrollerat kostnaderna och kan konstatera att KA 4 är billigare. För att kunna göra en helt rättvisande jämförelse mellan olika förband krävs dock medverkan av högkvarteret så att de lokala förutsättningarna för beräkningarna kan jämföras och dömas av på ett rättvisande sätt.

Även om KA 4 nu tycks få vara kvar är det ändå svårt att känna en riktig glädje då så många försvarsanställda drabbas av nedläggningar. Sedan minst 20-år tillbaka har KA 4 mer eller mindre kontinuerligt haft ett nerläggningshot över

sig eller rent av varit nedlagda i vissa skeden. Vi har därför inte svårt att föreställa oss hur det känns för de som nu är drabbade. Än är heller ingenting avgjort och först när riksdagsbeslutet tas så vet vi slutresultatet.

Försvarsmaktens behov att totalt sett kraftigt minska antalet anställda berör även KA 4. Genom de olika åtgärds paket som nu erbjuds många anställda är det sannolikt att även anställda vid KA 4 kommer att välja att lämna Försvarsmakten. Det kommer därför att innebära en stor utmaning för oss alla under de närmaste åren att forma den nya Försvarsmakten. Med gemensamma ansträngningar skall vi lyckas.

Bengt Delang

Ordförande Kamratföreningen

Kasernbatteriet 1979, 20 års jubileum 1999

Torsdagen den 22:e juli återförenades kasernbatteristerna (kasernjägarna) efter 20 år. Tyvärr saknades många kamrater men vi var 11 värnpliktiga och 3 befäl som sågs vid vårt gamla regemente.

Kapten Gustav Lundberg hade fixat ett dagsprogram och guidade oss runt på KA 4.

Rundvandring med besök vid Sjöbevakningen, KA 4 museum och sedan KA 4hamn där vi fick en mycket häftig åktur med stridsbåt 90.

Vidare till Känsö för ny trevlig guidning av kapten Lundberg.

"Hem" till kasernen för snack om dagen och givetvis minnen från den tid då vi låg inne.

Initiativtagare till träffen var Bernth Eriksson.

Vi vill tacka alla som gjort denna dag möjlig och hoppas KA 4 skall finnas kvar i all framtid.

Vi ser fram mot att komma tillbaka om 5 eller kanske 10 år

"Gänget" samlat igen. Här för orientering om verksamheten i hamnen

1999 års möte med KA kamratföreningar

Sista helgen i augusti hade vår kamratförening det stora nöjet att vara värd för Kamratföreningsträff med samtliga Kustartilleriets kamratföreningar närvarande. 192 gäster från Färösund, Hårnösand, Karlskrona och Stockholm, hade hörsammat kallelsen och kommit till oss på Käringberget.

Nedan följer några intryck, vi fått från besökande vämmar:

Till KA 4 Kamratförening

Margaretha och jag vill på det här sättet tacka för ett mycket trevligt, väl organiserat och väl genomfört gemensamt kamratmöte. Jag får gratulera till era goda förbindelser med vädergudarna, bättre väder än vad vi hade finns knappast.

Alla "stationerna" vi besökte var lika intressanta på sina olika sätt. Museet bör bli en publikframgång med det stora antalet väl dokumenterade föremål från KA 4 barndom. Det var betydligt svårare att upprätta samband med morselampa, signallaggor eller 15 W KV (15 watts kortvågstradio red anm.) än att knappa in sig på dagens mobiltelefon.

Båtresan från Hönö till Käringberget via Käsö blev minnesrik genom att vi hela tiden fick information om skärgårdsöarna vi passerade. Det var speciellt roligt att återse Käsö, som i stort sett var sig lik från tidigt 40-tal. I minnet återkom våra strandhugg med 10-huggare på Brännö Brygga och Styrö. Det var en överraskning att det finns så mycket kulturhistoria på Käsö och likaså en så speciell fauna på ön. saker som vi på 40-talet inte fick någon som helst kännedom om.

Lördagskvällen blev ju också en upplevelse med utsökt god mat och dryck samt dans till "riktig" musik, som passade oss förträffligt. Det är inte ofta man får tillfälle att dansa på riktigt i dagens discodunk. Att träffa gamla kamrater, som man inte sett på över 50 år, var naturligtvis också en höjdpunkt.

Avslutningen vid Ostindiefararen var också mycket intressant. Jag har följt utvecklingen av regalskeppet Wasa och detta fartygsbygge verkar bli en lika stor bedrift.

Allt det trevliga vi fick vara med om gör, att jag önskar anmäla mig som medlem i KA 4 Kamratförening, som jag hoppas kommer att leva kvar även om regementet blir nedlagt.

Med vänliga hälsningar

Margaretha och Olle Nord
Ängelholm

Saxat ur Kustposten från KA 2

Lördagsfärd med M/S Poseidon över glittrande vatten mellan solljusa berg

Lördagen, som inleddes med gemensam frukost i nämnda restaurang, fortsatte med buss och färja till Öckerö, där enligt en gammal valsvisa "världens vackraste kvinns finns". Vi hade ju själva kvinnor med, som inte går av för hackor och väl kan mäta sig med dem på Öckerö, om det skulle

Fiskemuseet på Hönö berättar om många sekler
Foto: Gustav Lundberg

knäpa.

Men på Öckerö fanns mycket annat att se, höra och smaka. Ett besök på barkseglaren Gunilla gav en inblick i vad modern gymnastieutbildning kan omfatta, i form av klargöring, utbildning och segelfärder ut på some of the seven seas för brusande bris....

Fiskemuseet på Hönö var av imponerande omfattning och kvalitet, och laxlunchen i öns restaurang var delikat.

.....

.....

Klockan 18.00 på söndagen var KA2-kamraterna åter i Karlskrona och ordförande Stefan Furenius framförde deltagarnas tack speciellt till sekreteraren Kent Alritzson för dennes arbete inför och under arrangemanget.

Deltagarna ur KA 2:s kamratförening var imponerade och mycket nöjda över 1999 års kamratmöte och framför ännu en gång ett varmt tack och en hjärtlig hälsning till kamratföreningen i Göteborg.

Se också dikten Impromptu på sista sidan i detta nummer!

Vad händer vid KA 4?

sammanställt av: kapten Jan Skog KA 4 Stab

Nu avgörs vår framtid

Här följer en sammanställning över vad som nu sker runt nya Försvarsbeslutet och vad som kommer att hända den närmaste tiden vid KA 4.

Datum	Händelse som berör KA 4
199-11-15	Totalförsvarspropositionen offentliggörs. Personalsamling och lokal presskonferens vid MKV
1999-11-29—12-03	Befattningsutbildning i Internationell tjänst
1999-12-13—16	Utbildningskontroll Amfibie i Uddevallaområdet
1999-12-17	Baskerceremoni för värnpliktiga Plutonbefälseleverna vid Amfibie
2000-03-01	Riksdagsbeslut om Försvarsmaktens framtida utseende. Personalsamling och lokal presskonferens.

Vilka överväganden var det, som avgjorde att KA 4 finns med i förslaget som lades av Styrgruppen?

Styrgruppen bestående av personer från såväl Försvarsmakten som Försvarsdepartementet, har arbetat fram det förslag, vilket nu ligger till grund för Totalförsvarspropositionen. Här nedan följer de argument denna styrgrupp pekat på i sitt utredningsarbete om framtida KA utbildning.

KA 1; +Bra infrastruktur, god kapacitet och närhet till Stockholms skärgård
+ Övnings och skjutfält i de för förbanden dimensionerande terrängtyperna.
+Goda möjligheter till samordning med bl.a. marina förband i Stockholmsområdet.

KA 2; -Bra närövningsfält för grundläggande soldatutbildning.
+Möjlighet att samöva med marina förband
-Begränsad tillgång till övningsterräng för aktuella förbandstyper
-Kräver investeringar för att utgöra huvudplattform

KA 3;- -Verksamheten är begränsad och KA 3 saknar tillräckliga och lämpliga övningsområden.

KA 4; -Begränsade övningsförutsättningar bl.a. lämpliga närövningsfält.
-Kräver investeringar för att utgöra huvudplattform.

KA 1 bibehålls för att utgöra huvudplattform.

Som andra plattform vägdas KA 2 mot KA 4.

Av främst regionalpolitiska skäl. (Läs militär närvaro på Västkusten!) och möjligheterna till värnpliktsutbildning i Göteborgsområdet, väljs KA 4.

KA 4 bibehålls, KA 2 och KA 3 avvecklas.

Göteborgs Garnision visar framfötterna

Av Kaj Modig

Syns man inte, finns man inte

Senaste veckan har alla militära förband inom Göteborgs garnison visat upp sig för allmänheten. KA 4 har haft presentation av sin verksamhet på Nordstadstorget med bl.a. en G-båt utställd.

Janne! Du sa omföble, men är inte det här utt ta i...?
Foto: Kaj Modig

Vi hittade kapten Jan Skog på plats och vid direkt fråga hur han såg på sådant, svarade han spontant: "Beneu känns inte syd om knäna p g a många timmar på det hårda golvet här, men det är det värt! Ett mycket bra respons från alla besökare, och de är otaliga! Vilket tryck! Relevanta och bra frågor, som tyder på att folk "bryr sig" i försvarsfrågor! Mycket positivt!

På Gustav Adolfsdagen lördagen den 6 november var det så dags för hela Göteborgs Garnison att visa upp sig. Marsch från Heden till Gustav Adolfs torg med tre musikkåreer och allt vad Göteborg kan ställa upp med av militär personal.

På plats var **Marinkommando Väst, KA 4, Göta Helikopter-bataljon** på Säve, **18.e Patrull-**

båtsdivisionen och Hemvärnet/ Frivilligförsvaret inom Göteborgsgruppen.

Landshövdingen Göte Bernhardtsson talade om gott samarbete mellan civilt och militärt försvar och vilken betydelse Göteborg och fria tillgången till Västerhavet haft

för Sverige genom tiderna. Han påpekade att Sverige två gånger varit tvungen att betala Älvsborgs lösen. Sista gången 1613 efter freden i Knäred (En miljon daler – tre års jordbruksproduktion för hela Sverige) Detta stora offer visar att

Nu är KA 4 på gång!
Foto: Kaj Modig

PRESSTOPP
senaste nytt

på den tiden förstod de styrande i Sverige värdet av västkusten och den fria vägen ut mot havet. En kunskap som verkar ha avtagit med åren.

Göteborgs starke man Göran Johansson slog med sedvanlig elegans, och önskvärd tydlighet, fast att beslutsfattarna i Stockholm inte skulle få sväva i okunskap om försvarets betydelse på Västkusten. Även han talade varmt om nära och gott samarbete mellan civila och militära myndigheter.

Han påtalade också vikten av att de: "Nya Göteborgarna" kunde göra värnplikt i Göteborg, och visa sig i sina bostadsområden iklädda militär uniform. Försvarsmakten och vårt värnpliktssystem står för mycket mer än försvaret av svenskt territorium! Solidaritet, samhörighet, mot rasism och som garant för frihet!

Minnesbilder och hågkomster från Nya Varvet 1923 - 1935 del 2

Av Nils Odebo

I KA fyren nummer 2-98 skrev Nils om sin ungdomstid på Nya Varvet. Av utrymmesskäl har det dröjt tills nu innan Ni får fortsättningen. Det är en helt annan värld än den vi är vana vid idag. Hur många av Er visste att det funnits flygplansflotta inom Kustartilleriet? Flera har sagt att "utan historia finns ingen framtid. Dåtiden är en del av nutiden" Redaktionen stämmer in i detta, och ger Er en del av vårt arv! Ledsen Nils att det dröjt så länge med att få det publicerat.

Jag återvänder till hamnen inne på varvsområdet och drar mig till minnes de bägge ubåtarna Tumblaren och Svärdfisken, som låg förtöjda jämsides vid bryggan. Längs insidan på den långa piren låg fullriggaren Abraham Rydberg, som vid denna tid användes som utbildningsfartyg för flottans skeppsgossar. På bilden från Grotbergens topp kan man se de bägge ubåtarna, men observera den fria sikten över älven mot en helt obebyggd Hisingsida.

Författaren och hans mor på Grotbergens topp. Bilden tagen 1929

Längst in i hamnen borta mot Billingen låg en slip för upptagning av flottans båtar. Min äldste bror fick vid flera tillfällen vara med och knacka pannsten ur ångpannorna, eftersom hans slanka kropp lätt

kunde ta sig in genom de smala manluckorna.

"Vita Vägga"

Den vita hygnaden som kallades för Billingen användes som materialförråd, och det berättades att då sömlags seglarna gav sig iväg ut på fiske eller till bad fick man inte ta första supen förrän man passerat "Vita vägga" som utgjorde Billingens gavel mot stan (Idag kallas huset Vita Gaveln t o m som postadress, och är hemvist för Svenska Kryssarklubben. Red anm). Strax bakom Billingen låg ett kallbadhus men det revs någon gång på 30-talet. Fortsatte man vidare kom man fram till en liten fin sandstrand, som endast fick nyttjas av personal och anhöriga till Nya Varvets militär. För att ta sig dit måste man gå den långa omvägen genom huvudporten, men för oss ungar var det närmare att planka över staketet på Grotberget. Intill badplatsen fanns en pistolskyttebana där min far erövrade många skyttepriser i ÅFLÖP. Älvsborgs Fästnings Underofficersares Pistolklubb). Några av priserna är skänkta till KA 4 museum på Käringberget.

Inom området kunde vi röra oss ganska fritt och göra små upptäckter, men höll oss givetvis alltid inom tillåtna gränser! Militären höll säkert ett bevakande öga på oss. I dagens läge skulle sådant strövande vara helt uteslutet.

Om man kom utefter sligen från "Röda Sten" mot varvsområdet passerade man en slip för uppdragning av sjöflygplan som hörde till Kustartilleriet. Flygplanen som var

små tvåsitsiga användes för spaningsuppdrag efter drivande minor i skärgården. När flygplanen gjordes klara för start var vi ungar därnere för att beskåda det nya vapnet som marinen hade. Hur länge dessa flygplan var i tjänst för bevakningsuppdrag vet jag inte, men sannolikt endast några år.

Kiosken vid Grotbergens fot. I bakgrunden syns gymnastiksalen. Bilden tagen 1933

Reducering av Försvaret

Under 30-talets första år skedde en kraftig reduktion av fast anställd militär vid KA. En del underofficerare anställdes på s.k. övergångsstat. Det betydde att dom endast skulle tjänstgöra vissa tider på året. Följden av detta blev naturligtvis arbetslöshet, och den drabbade personalen fick söka sig annat arbete under tiden. Min far fick arbete som vägare i frihamnen under några år, men måste utöver detta även skaffa annan sysselsättning.

Tillsammans med andra kamrater i samma situation startades måleri- och tapetseringsjobb i de hus, som då byggdes i Haggen och i Tranered. För att ytterligare förstärka inkomstsidan lät far bygga en liten kiosk vid uppfarten till Grottparken. Vägen utmed älven från Carnegie och förbi Röda Sten hade vid denna tid blivit klar. Boende från de västra stadsdelarna i Göteborg sökte sig till Hästevik för bad och rekreation.

Söder

Trafiken över Grottbergen kunde sommartid vara rätt livlig och alltid var det någon, som behövde en chokladbit eller cigarett. Om-sättningen var kanske inte av större omfattning, men bidrog något till försörjningen.

När vägen utmed älven blivit farbar kom polisen med jämna mellanrum för att upprätthålla ordningen. Dom färdades på motorecykel med sidovagn, som i folkmun kallades för "Vaggan". Några ingripanden förekom sällan, men polisens närvaro dämpade lusten för rackartyg hos oss pojkar. Ibland hände det att tillslag gjordes mot de s.k. rödspritsgubbarna uppe i bergen, och då tillkallades piketvagn. Gubbarna stuvades in i "Svarta Maria" och kördes bort för tillnyktring.

Grottsparken, området mellan berget och Hjärtats plan, var den centrala punkt, där ungdomarna kunde hålla till. Innan nuvarande kanslibygg-

nästan fri från kringliggande byggnader och även fri från vass och buskvegetation. I dag utgör dammen en liten pöl, och området runt omkring är helt bebyggt.

Under vissa vintrar blev vägarna inom Nya Varvet till fina skridsko-banor och källbackar. Den längsta och bästa sträckan var uppe från Laggårn och ner till kasernporten. Hastigheten kunde ibland bli ganska hög, och detta lockade "utomstående" att prova våran backe. Vi blev ibland tvungna att skydda "våran backe" med rätt hårda metoder.

Trots de svåra åren på 30-talets början, så levde vi ungar ett behagligt liv och i okunskap om de besvärligheter som våra föräldrar hade. För att allt skulle fungera tilldelades vi barn, med militärisk order och stränghet, diverse arbeten som skulle utföras. Pojkarna fick hugga ved och se till att mor hade ved till

Gamla kort jag har från denna tid berättar om att det sociala livet utanför tjänsten var mycket trevligt. Folk umgicks med varandra på ett otvunget sätt och visst förekom det att gubbarna tog sig en tår på tand. Jag kan inte erinra mig att det blev några större överdrifter. Ibland kunde besöken ske hos Gustav Bäckström som bodde på Oskar II Fort (Se Stig Svanbergs artikel i förra numret av KA Fyren Red ann.)

Mina minnen och hågkomster från Nya Varvets dagar sträcker sig fram till 1935 då min far fick statlig tjänst vid KA 1 och familjen flyttade till Rindö och Oscar-Fredriksborg. Mina fortsatta öden finns att läsa i KA 1 Vapenbrödernas tidning "Borgskum" nr 3-4/1987 och 1/1988.

Fotot är taget på Toreddammen 1929 och visar barnen Schönmaman och Johansson. Från vänster: Harriet Sch., Gunhild J., Kurt Sch., Karl-Erik J., Åke Sch. och Nils J. (artikelförf)

naden kom till fanns här en mindre fotbollsplan. Vintertid, om det blev snö, användes backen ner till gymnastiksalen som "slalombacke". Lyckades man stå hela vägen ner utan att gå omkull hade en prestation utförts! Den för oss ungar främsta vintersporten var annars skridskoåkning, som kunde idkas på Toreddammen. På vidstående foto ses dammen med uppskattad storlek ca 100 x 75 meter och

spis och kakelugnar. Flickorna fick hjälpa till med disk och städning, samt sommartid sköta köksträdgården. Vid ett tillfälle skulle en stor alm fällas och tagas bort. Naturligtvis åtog sig far att göra detta. Det blev flera kubikmeter ved, som skulle sågas, huggas och bäras in i vedboden. Detta arbete kändes ändå inte tvångsmässigt, då alla måste hjälpa till för att få det hela att fungera.

Vesper

Karl Johans Kyrka

Göteborgs samverkande kamratföreningar (GSMK) inbjuder till Vesper i Karl Johans kyrka

**Söndagen den 5 december
klockan 17.00**

Stor anslutning förväntas av medlemmar i föreningen. Tag gärna med familj och vänner!

Efter akten i kyrkan blir det kaffe och förbrödning i församlingshemmet.

För beräkning av kaffe görs anmälan till undertecknad senast 25 november

Tel: 49 37 11

Väl mött

Helmer Ternegren

Korsordet KA Fyren nr 3 1999

Vågrätt:

1. Markant händelse i tiden.
16. Njutning på ålderdomen
17. Justera med hänsyn till mått och skala
18. Har blod som koagulerat
20. Specialkryddad avec
21. Gav oklara svar i Delfi
22. Tråna
23. Lag om vård av missbrukare
24. En Kennedy
25. Grevens betjänt
27. Präglar
29. Bångstyrig
32. Kan goda råd vara
33. Höder och Tyr
34. Risknippor
35. Förklarar sig på stamtavlan
37. Ordna i följd
39. I var mans mun
41. Fälttecken
42. Antasta
45. Förtärdes
48. Lugn och avspänd
49. Karer
51. Överflöd
55. Stensoppar
58. Alteration
59. Utför ett ostartat jobb
60. Misären
63. Har den som utkämpat envig
67. Kan man gå hand.....
68. Lockande växtlighet i paradiset
69. Öken, utforskad av Sven Hedin
70. ... som en persika
71. Middag
73. Tog man förr
75. Intetsägande
76. Förstärkningsord i sammanhang
77. Resterna av självdöd nasse
78. Blond telning

Lodrätt:

1. En "eldig drink"
2. Upprepa
3. Förtrycktes
4. Drummel
5. Kan pottan vara
6. Melankolisk längtan till gångna tider
7. Påbud
8. Text, avsedd att tryckas
9. Sådant
10. Förbundsarken var en sådan
11. Emellanåt
12. Kan entrén vara
13. Hon följde aposteln Paulus på hans resor
14. Annekterade
15. Ljälster
19. Darjeeling och nangiala
26. Rofyllt tillstånd
28. Kemisk förening
30. Smäckert djur på savannen
31. Tar kortaste vägen
36. Förtäring i samband med högtid (användning av accent är lösarens ensak)
38. Ohøj!
40. Stad i Pakistan
43. Statligt centralt ämbetsverk
44. Han håller kursen
46. Växt med dåligt rykte
47. Gör viss musik
50. Så går den verkliga vinnaren i mål
52. I'n herre i England
53. Längdmått
54. Förskräckligt
56. Ett sätt att sjunga
57. Reformerar
61. Ädel dryck av tyskt ursprung
62. Illasinnad
64. Likgiltigt
65. Annat namn på Gänge - Rolf
66. Smält
72. Fortida spansk invånare
74. Streckkod

I samband med middagen vid kamratträffen vid KA 4 framförde poeten och skribenten Gustav Karlsson från KA 2 följande dikt. Den var komponerad under träffens gång.

Impromptu

*Glimtar från kamratmötet
framförda vid festmåltiden:*

Vi kom från fjärran syd och nord och öst,
innan tiden flytt från sommare till höst,
för ett möte ett par da'r i Göteborg
- som en festpralin i livets vardagskorg.

Det har blivit tradition se'n femton år
att vi samlar oss för exkursion och fest
och turas om som värd som tiden går,
och årets möte är förlagt till väst.

Här är den största hamnen i vårt land;
naturligtvis finns kustartilleri
se'n sekler här på Västerhavets strand
emot ryssarnas enorma raseri,

eller var det kanske mot Napoleon
- eller kanske rentav Sitting Bull
som man riktade med bössa och kanon
så den lede skulle stöta på patrull..

Lika gott, hur det är med det där,
här har vi mötts, och det är gott för oss,
gamla vänner sedan fler decennier
som delat sängkvarter med halm och boss.

Vi har fått se Oscar andres fort
med storkanoner från en svunnen tid
som förr har skyddat Västerhavets port
men inte mist sin jungfrudom i strid.

Museet här var värt en fransk visit
med ålderstigna saker på parad
och steget före hade man fått dit
en lasermätare i det antikas rad.

I en lugn och stilla vik på Öckerö
embarkerades Gunilla per en spång;
trots viss ålder en ungdomlig mö
- en tjej och mogen moder på en gång.

I museet såg vi hätar, träl och håv
ifrån fiskeverksamheten runtomkring
och en bild på *Ulvens* söndersprängda skrov
- grymmare än den på Petri fiskarring.

Poseidon förde ut oss på en färd
mot Käsö, förbi Lasse Dalkvists grav
och Danaskär, en gränsplats i vår värld,
och snart syntes bara horisont och hav.

Käsö var vårt sista utfärds mål;
dit ock skalden Viktor Rydberg en gång kom.
Han *tomtade* bland bryggor, berg och häll
och sa' att gudomen är Fadern ensam om.

Där fann filosofen säkert ro
och kunde vandra avstressad och säll
i karantänen grubblande om tro
i sommarsköna Paradis Forsell'.

Tackat har vår ordförande gjort.
Hans ord är blott att stämma in uti.

I åter ej min kria som den bort?
- Det hela är ett improviseri.

Gustav Karlsson

KA 2

Kustartilleriets Kamratförening Göteborg

Vi gratulerar

85 år

Arne Johansson 3 februari

80 år

Karl-Erik Eliasson 15 december

Gillis Agebrand 31 december

Mary Sandelius 12 januari

Gustav Brännerud 19 januari

75 år

Freddy Jörn 5 december

Karl-Erik Almén 27 januari

65 år

Thorild Gustavsson 5 januari

Lars O Olsson 16 januari

60 år

Lennart Engström 1 december

Björn Eriksson 19 februari

50 år

Elisabeth Adolfsson 19 december

Knut-Bertil Svensson 30 december

Eva Book 6 januari

Nya medlemmar

Urban Södow

Per Kraft

Kungsbacka

Järna

Vi önskar er hjärtligt välkomna i vår förening

In Memoriam

Följande medlemmar har avlidit:

Axel Hammarström

Curt Emilsson